

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 538/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 2Nt/22/2017 z 13. januára 2020 a bližšie nekonkretizovanému rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou nazvanou „žiadost“ doručitou ústavnému súdu 10. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia bližšie nešpecifikovaného základného práva postupom a uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2Nt/22/2017 z 13. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a bližšie nekonkretizovaným rozhodnutím Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“), ktorými nebolo vyhovené žiadosti sťažovateľa o povolenie obnovy konania. Sťažovateľ sa tiež domáha ustanovenia právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.
2. Výzvou na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania (ďalej len „výzva“) z 27. júla 2021 ústavný súd sťažovateľa vyzval, aby v lehote 21 dní od doručenia výzvy odstránil obsahové nedostatky návrhu na začatie konania, konkrétne, aby špecifikoval základné práva a slobody, ktorých porušenie tvrdí, konkretizoval zásah (zásahy) do týchto základných práv a slobôd a doručil fotokópie napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia (napadnutých rozhodnutí alebo opatrení), respektíve dôkazy o inom zásahu (iných zásahoch). Zároveň bol sťažovateľ vyzvaný, aby v totožnej lehote 21 dní od doručenia výzvy preukázal ústavnému súdu svoje majetkové a osobné pomery a pre tento účel vyplnil a spolu s príslušnými dokladmi predložil ústavnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, ktorého tlačivo bolo sťažovateľovi zaslané. Sťažovateľ bol tiež upozornený, že v prípade, ak nedostatky návrhu

neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Podaním nazvaným Odstránenie nedostatkov k návrhu na začatie konania (ďalej len „doplnenie ústavnej sťažnosti“) doručeným ústavnému súdu 12. augusta 2021 sťažovateľ doplnil a rozšíril svoju sťažnostnú argumentáciu a predložil ústavnému súdu fotokópiu napadnutého uznesenia a odôvodnenie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu vypracované Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], konajúcou [REDAKOVANÉ], advokátom, z 24. februára 2020. Sťažovateľ tiež predložil ústavnému súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na účely ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

4. Z ústavnej sťažnosti, doplnenia ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ďalších príloh vyplýva nasledovný stav veci:

5. Sťažovateľ 15. augusta 2017 podal na okresnom súde návrh na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo rozsudkom okresného súdu č. k. 6T/57/2008 z 24. novembra 2011, právoplatným 12. marca 2014, v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 1To/27/2012 z 12. marca 2014.

6. O návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, ktorým návrh na povolenie obnovy konania podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu a tiež bližšie nekonkretizovanému rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti v kontexte doplnenia ústavnej sťažnosti, sťažovateľ sa s napadnutými rozhodnutiami nestotožňuje a považuje ich za neopodstatnené. Sťažovateľ poukazuje na to, že v konaní o povolenie obnovy konania boli vypočutí svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ] vyplýva, že „[REDAKOVANÉ] im to nekázal, aby to robili, lenže [REDAKOVANÉ] bol na [REDAKOVANÉ] agresívny, pričom jej dával podpísať nejaký papier, s čím [REDAKOVANÉ] nesúhlasila. Taktiež z výpovede [REDAKOVANÉ] vyplýva, aj tá skutočnosť, že odsúdený [REDAKOVANÉ] nijakým spôsobom nenaviedol žiadnu osobu na to, aby [REDAKOVANÉ] čo i len ublížili, nie že ešte ju usmrtili.“. Za dôležitú považuje sťažovateľ výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý okrem iného uviedol, že „počas návštev odsúdeného [REDAKOVANÉ] vo väzení v Rakúsku, rok 2020, pri ktorých bol vždy prítomný, odsúdený [REDAKOVANÉ] nikoho nenavádzal na spáchanie vraždy poškodenej [REDAKOVANÉ]“. Výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ] je potvrdená aj pravdivosť výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ]. Vzhľadom na výpovede svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] bolo podľa názoru sťažovateľa potrebné v ďalšom konaní vypočuť [REDAKOVANÉ], toho času [REDAKOVANÉ] a odsúdeného [REDAKOVANÉ] a konfrontovať ich s novými výpoveďami a až po ich výsluchoch by bolo možné rozhodnúť, či existujú podmienky obnovy konania. Sťažovateľ je teda toho názoru, že vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré odôvodňujú iné rozhodnutie o vine, a teda sú splnené podmienky na povolenie obnovy konania.

8. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti analyzuje sťažovateľ inštitút obnovy konania a vyjadruje nesúhlas s rozhodovacou praxou, pretože sa podľa jeho názoru pozabudlo na čl. 4 ods. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7 k dohovoru“), podľa ktorého je obnova navyše prípustná aj pre „podstatnú chybu v predchádzajúcom konaní“. Podľa názoru sťažovateľa má protokol č. 7 k dohovoru podľa čl. 7 ods. 5 ústavy prednosť pred Trestným poriadkom, a teda novou skutočnosťou sú aj pochybenia v predošlom konaní, ak mali vplyv na rozhodnutie.

9. Sťažovateľ ďalej uvádza, že „za porušenie zákona podľa § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por. považujem neaplikovanie ustanovenia § 277 ods. 5 Trestného poriadku (zmena personálneho zloženia senátu)“, keď došlo k zmene senátu a v zápisnici o hlavnom pojednávaní z 25. februára 2010 to nie je zaznamenané. Sťažovateľ tiež poukazuje na nepoužitie princípu *in dubio pro reo*, porušenie práva na odôvodnenie rozsudku, absenciu logiky sťažovateľovho zavinenia a za podstatný argument považuje sťažovateľ aj skutočnosť, že poškodená [REDAKOVANÉ] pri svojich výpovediach nespomínala jeho, ale [REDAKOVANÉ].

10. V doplnení ústavnej sťažnosti rozširuje sťažovateľ svoju argumentáciu aj o názor, že „vzhľadom na skutočnosti svedka [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ] boli splnené všetky podmienky na povolenie obnovy konania preukázané novou skutočnosťou. Podľa môjho názoru v tomto bode boli porušené moje základné ľudské práva, teda už tieto dôvody sú plne špecifikované – konkretizované na zásah.“. Sťažovateľ ďalej poukazuje na absentujúci motív zbaviť sa poškodenej a akcentuje, že nikoho nenaviedol na spáchanie trestného činu, pričom zo žiadneho z dôkazov nevyplýva, aký by mal na to motív. Tiež uvádza, že v čase od 16. novembra 2000 do 18. júna 2001 sa nachádzal vo väzbe vo Viedni, pričom [REDAKOVANÉ] sa medzi osobami, ktoré ho navštívili, nenachádza, teda nemohlo dôjsť k návodu.

11. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vec v potrebnom rozsahu prešetril a rozhodol rozsudkom:

„1. Že rozsudkom Okresného súdu Nitra a uznesením Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 2Nt 22/2017 v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol s ohľadom na nové skutočnosti.

2. Žiadam, aby po zrušení rozsudku ma súd nevzal do väzby.

3. Taktiež žiadam o pridelenie bezplatnej obhajoby, nakoľko nemám dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť treba podľa ústavy a dohovoru odmietnuť sčasti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a sčasti pre absenciu náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu základných práv postupom a uznesením okresného súdu:

12. Sťažovateľ sa v prvom rade domáha vyslovenia porušenia bližšie nešpecifikovaného základného práva postupom okresného súdu a napadnutým uznesením. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Ústavný súd opakovane judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až po koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní alebo súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09). Ústavný súd zastáva názor, že nie je výlučne jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (m. m. III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené (m. m. III. ÚS 358/2020).

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že napadnuté uznesenie a jemu predchádzajúci postup okresného súdu mohli byť predmetom justičného prieskumu realizovaného krajským súdom na základe podanej sťažnosti. Vzhľadom na dvojinstančnosť konania a rozhodovania o povolení obnovy konania je práve sťažnostný krajský súd tým orgánom, ktorý má právomoc a je príslušný rozhodovať o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa. Okresný súd rozhodoval v prvom stupni, jeho rozhodnutie bolo možné napadnúť opravným prostriedkom (sťažnosťou), o ktorom by rozhodoval krajský súd. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým uznesením a jemu predchádzajúcim postupom je teda podstatné, že existoval „iný súd“ s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy.

15. Z uvedených dôvodov je daná procesná prekážka na to, aby ústavný súd bol spôsobilý ústavnú sťažnosť v tejto časti prijať na ďalšie konanie. Na prerokovanie ústavnej sťažnosti v tejto časti nemá ústavný súd právomoc. Preto bolo ústavnú sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu základných práv bližšie nekonkretizovaným rozhodnutím krajského súdu:

16. V druhom rade sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia bližšie nešpecifikovaného základného práva bližšie nekonkretizovaným rozhodnutím krajského súdu. V tejto súvislosti

ústavný súd poukazuje na to, že ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania s poukazom na § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde obsahovať aj označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, a konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

17. Z dôvodu, že ústavná sťažnosť nereflektovala na už uvedené, bol sťažovateľ vyzvaný, aby ústavnú sťažnosť doplnil a riadne identifikoval nielen základné práva a slobody, ktorých porušenie tvrdí, a konkretizoval zásah (zásahy) do týchto základných práv a slobôd, ale aby aj doručil fotokópie napádaných rozhodnutí. Sťažovateľ síce doručil napadnuté uznesenie (okresného súdu), avšak opomenul identifikovať základné práva a slobody, ktoré mali byť týmto rozhodnutím porušené, a tiež opomenul riadne identifikovať a doručiť aj prípadné rozhodnutie krajského súdu, ktoré by mohlo byť podrobené prieskumu zo strany ústavného súdu. Sťažovateľ síce zaslal ústavnému súdu sťažnosť proti napadnutému uzneseniu vypracovanú Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], konajúcu [REDAKOVANÉ], advokátom, z 24. februára 2020, avšak ústavnému súdu nepredložil rozhodnutie krajského súdu, hoci bol na to vyzvaný. Ústavný súd poukazuje na to, že avizovaná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu vôbec nemusela byť podaná, hoci bola napísaná. Inou alternatívou mohlo byť podanie sťažnosti, ktorá bola následne vzatá späť.

18. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi už uviedol, že absencia akéhokoľvek označenia základných práv a slobôd sťažovateľa, ktoré mali byť porušené rozhodnutím všeobecného súdu, predstavuje závažný obsahový nedostatok brániaci meritórnemu preskúmaniu sťažnosti (m. m. III. ÚS 431/2010). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ riadne neidentifikoval základné práva a slobody, ktoré mali byť porušené, no predovšetkým nesplnil ani povinnosť doručiť fotokópiu rozhodnutia krajského súdu, na splnenie ktorej ho ústavný súd vo vyzval, bolo ústavnú sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť pre absenciu náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd po predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol sčasti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a sčasti pre absenciu náležitostí ustanovených zákonom [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Predmetné ustanovenie stanovuje tri elementárne podmienky pre ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, a to žiadosť sťažovateľa, existenciu majetkových pomerov sťažovateľa, ktoré taký postup odôvodňujú, a zároveň nesmie ísť o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady

na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. napr. I. ÚS 333/2020, III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, III. ÚS 307/2021, IV. ÚS 112/2021).

21. V tomto prípade ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ síce svoje majetkové pomery preukázal, avšak nie je naplnená podmienka, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže sťažovateľ na výzvu nekonkretizoval základné práva a slobody, ochrany ktorých sa domáha, a nepredložil ústavnému súdu bližšie nekonkretizované rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd zastáva názor, že v tomto prípade by išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (ako to vyplýva z časti III.2 uznesenia). Povedané inak, v prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (napr. I. ÚS 254/2021, III. ÚS 306/2021, III. ÚS 307/2021, III. ÚS 420/2021, III. ÚS 440/2021, III. ÚS 442/2021). Preto žiadosti sťažovateľa nebolo možné vyhovieť (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu